

ASIA Lastensuojeluviranomaisten menettely

KANTELU

Kantelija asiamiehenään asianajaja A on 7.9.2009 päivätyssä kirjoituksessaan arvostellut Lahden kaupungin lastensuojeluviranomaisten menettelyä. Lahden kaupungin lastensuojelun viranhaltija B oli 25.3.2009 tekemällään päätöksellä sijoittanut kiireellisesti kantelijan lapsen lastensuojelulain 38 §:n perusteella. Lisäksi viranhaltija B oli tehnyt 31.8.2009 päätöksen yhteydenpidon rajoittamisesta. Kantelun mukaan kumpaankin päätökseen oli liitetty virheellinen valitusosoitus. Valitusosoituksissa muutoksenhakuviranomaiseksi oli ilmoitettu Lahden kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta ja valitusajaksi 14 vuorokautta.

Lisäksi kantelija on katsonut, että erityisesti 31.8.2009 tehtyyn päätökseen ei ollut kirjattu kaikkia lastensuojelulain säännöksiä, joiden nojalla se oli tehty.

SELVITYS

Kantelun perusteella Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala on antanut 18.11.2009 päivätyyn, sosiaalipalvelujen päällikkö C:n ja hyvinvointijohtaja D:n allekirjoittaman selvityksen.

Selvityksen mukaan 25.3.2009 ja 31.8.2009 päivätyt päätökset on epähuomiossa lähetetty lapsen huoltajalle eli kantelijalle siten, että valitusosoituksessa muutoksenhakuviranomaiseksi on ilmoitettu Lahden kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta ja valitusajaksi 14 vuorokautta. Lastensuojelulain mukaan muutosta voi hakea hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

Kyseessä on ollut inhimillinen virhe, ja työtapoja ja menettelyjä on pyritty tehostamaan, jotta tällaisia virheitä ei enää pääsisi tapahtumaan.

Yhteydenpidon rajoittamispäätökseen on kirjattu ainoastaan lastensuojelulain 62 §, jonka C oli katsonut riittäväksi päätöstä tehdessään. Lastensuojelulain 63 § liittyy päätöksentekomenettelyyn.

VASTINE

Kantelijalle on 13.1.2010 varattu tilaisuus antaa selvityksestä vastine. Vastinetta ei ole annettu.

LISÄSELVITYS

Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan lastensuojelupäällikkö E:n 15.12.2010 päivätyn lisäselvityksen mukaan lastensuojelun johtava sosiaalityöntekijä B oli tehnyt kantelijan lasta koskevan päätöksen Effica-asiakastietojärjestelmään. Päätöksen kirjaamisvaiheessa oli muutoksenhakuviranomaiseksi erehdyksessä kirjattu ja myös tulostettu Lahden sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto, vaikka lain mukainen muutoksenhakuviranomainen oli Kouvolan hallinto-oikeus. Kyseessä oli valitettavasti inhimillinen erehdys, jota ei ollut huomattu päätöksen postitusvaiheessakaan. Selvityksen mukaan kantelijan oikeusturva ei ole vaarantunut päätöksen virheellisen valitusosoituksen johdosta, koska hallintolain 21 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveyslautakunnalla olisi ollut velvollisuus ja myös mahdollisuus toimittaa muutoksenhakuasiakirjat määräajassa oikealle viranomaiselle.

Lastensuojelupäällikkö E on lisäksi 16.12.2010 sähköpostitse täydentänyt selvitystään. E:n mukaan Effica-asiakastietojärjestelmässä on päätöstä tehtäessä päättäjän organisaatiovalikossa vaihtoehdot oikaisuvaatimus sosiaali- ja terveyslautakunnan jaostolle tai Kouvolan hallinto-oikeudelle. Päätöksentekijä joutuu päätöstä tehdessään valitsemaan oikean vaihtoehdon. Teknisesti ei asiaan ole toistaiseksi saatavissa muutosta siten, että oikea valitusosoitus tulostuisi automaattisesti. Oikean menettelyn turvaamiseksi työntekijöitä on ohjeistettu olemaan huolellisia ja tarkkoja ja varmistamaan ennen lopullista päätöksentekoa, että päätös on kaikilta osin asianmukainen.

RATKAISU

Sovellettavat säännökset

Lastensuojelulain (417/2007) 90 §:ssä säädetään muutoksenhausta. Säännöksen mukaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen alaisen viranhaltijan antamaan päätökseen muun muassa lastensuojelulain 38 §:ssä tarkoitettua kiireellistä sijoitusta sekä lastensuojelulain 63 §:ssä tarkoitettua yhteydenpidon rajoittamista koskevassa asiassa saa hakea valittamalla muutosta suoraan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallintolain (434/2003) 47 §:ssä säädetään valitusosoituksesta. Säännöksen mukaan päätökseen, johon saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä valitusosoitus. Siinä on mainittava: 1) valitusviranomainen; 2) viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava; sekä 3) valitus-aika ja mistä se lasketaan. Valitusosoituksessa on selostettava vaatimukset valituskirjelmän sisällöstä ja liitteistä sekä valituksen perille toimittamisesta. Hallintolain 49 §:ssä on säännöksiä valitusosoituksen korjaamisesta. Tässä asiassa ei ole käynyt ilmi, että valitusosoitusta olisi korjattu tai että sitä olisi pyydetty korjaamaan.

Lastensuojelulain 62 §:ssä säädetään yhteydenpidon rajoittamisesta, muun muassa sen edellytyksistä ja toimenpiteistä rajoittamisen toteuttamiseksi. Lain 63 §:n 1 momentin mukaan edellä 62 §:n 1-3 momentissa tarkoitettu yhteydenpidon rajoittamisesta on tehtävä päätös, jonka tulee olla määräaikainen, enintään yksi vuosi kerrallaan. Päätöksessä on mainittava rajoituksen syy, henkilöt, joihin rajoitus kohdistuu, millaista yhteydenpitoa rajoitus koskee ja missä laajuudessa rajoitus toteutetaan.

Hallintolain 45 §:ssä säädetään päätöksen perustelemisesta. Pykälän 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Arviointi

Asiassa saadun selvityksen mukaan Lahden kaupungin sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen viranhaltijan 25.3.2009 ja 31.8.2009 tekemiin päätöksiin kantelijan lapsen asiassa on liitetty virheellinen valitusosoitus. Edellä mainitun lastensuojelulain 90 §:n säännöksen mukaan päätöksistä tuli valittaa hallinto-oikeuteen. Päätöksiin liitetyn valitusosoituksen mukaan valitusviranomaiseksi oli kuitenkin ilmoitettu Lahden kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta. Valitusosoitus on näin ollen ollut lainvastainen.

Yhteydenpidon rajoittamista koskevassa 31.8.2009 päivätyssä päätöksessä on sovellettavina säännöksinä mainittu ainoastaan lastensuojelulain 62 §. Lastensuojelulain 63 §:n 1 momentissa säädetään yhteydenpidon rajoittamista koskevan päätöksen sisällöstä. Kysymyksessä olevassa päätöksessä on annettu määräykset lastensuojelulain 63 §:n 1 momentissa säädetyistä seikoista kuten millaista yhteydenpitoa rajoitus koskee, missä laajuudessa rajoitus toteutetaan ja kehen henkilöön rajoitus kohdistuu. Nähdäkseni päätöksen asianmukainen perusteleminen olisi edellyttänyt, että myös lastensuojelulain 63 § olisi mainittu sovellettuna lainkohtana.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Edellä esitetyn perusteella huomautan vastaisen varalle Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystoimialaa lainvastaisesta menettelystä valitusosoituksen antamisesta sekä kiinnitän lisäksi huomiota päätösten asianmukaiseen perustelemiseen.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni Lahden kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnalle.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Irma Tolmunen